

Jutlus Nõo kalmistul P, 01.07.18 kell 11.00, surnuaiapäha

Lektsioonid: Ps 139:1–18, 23–24; Nl 3:22–26, 31–32, 39–41; Jh 14:1–6; 2Kr 4:16–5,10; Ilm 21:1–7
Jutlus: Ilm 14:13

Laulud: 148 (1, 3, 4); 341 (1, 3, 4); 360 (1–3); 467 (1–4); 174 (1–3); 175 (3, 6); 338 (3,4); 446 (1–3); 339A (1–3); 337 (1–3)

Ma kuulsin häält taevast ütlevat: „Kirjuta: Õndsad on surnud, kes nüüdsest peale surevad Issandas! Jah, Vaim ütleb, et nad võivad hingata oma vaevadest, sest nende teod lähevad nendega kaasa.”

Küllap olete seda kirjakohta kuulnud tihti, kui kirikus on juttu surnutest: kas matustel või mälestamistel. Ja küllap on paljudel, kuulates sellest, kuidas Issandas surnud on õndsad, tekkinud mõte, et kas tõesti võib see käia mõne inimese kohta, koguni minu enda kohta, kui ma suren! Sest kas siis keegi on elanud nii püha elu, et võib surra Issandas? Ja kelle teod on siis elus nii õiged, et nende tõttu võib keegi oma vaevadest pärast surma puhata?

Oleme kõik kuulnud pühakutest ja õndsakskiidetutest, kuid palju neid vist ju pole. Ega saagi olla, sest enamasti on inimesed ikka oma väikeste või suurte vigade ja pahedega.

Kuid mis siis ikkagi on õndsus? Saksa evangeelne teoloog Horst Beintker ütleb, et õndsus on täiusliku rõõmu ja eheda rahu väljendus. Inimese ellu siseneb õndsus kvalitatiivse muutusena, justnagu ajatu siseneb ajalikku.

Õndsust ei saa aga iseendale tekitada. Kui inimene hakkab ise õndsust otsima, siis laseb ta märgist mööda, sest iseseisvalt ta sinna ei jõua. Sest ise õndsust otsides võtab inimene mõõdupuuks iseene ja kui ta tunneb end paremini kui ta end tavaliselt tundnud on, siis ta arvab, et ongi kogunud õndsust. Või siis võtab ta mõõdupuuks mõne teise inimese, justkui targema ja parema, ja tahab saada tolle teise sarnaseks. Kuid too inimene jääb endaks isegi siis, kui ta saavutab midagi oma eeskuju saavutustest.

Teame, kuidas inimesed õndsust otsivad: meeleheitlikult tööd tehes, joovastavaid jooke või meelemürke tarvitades, rekordeid ületades, ekstreemsusi kogedes jne. Kuid need ei vii sihile, sest ajatus on sel juhul vaid pettekujutelm ja ajalikkus näitab varem või hiljem oma karmi palet.

Õndsus saab tulla vaid väljaspoolt kingituse või isegi armuannina. Ajatu saab ajalikku siseneda ainult väljastpoolt. Ja seetõttu on ajatus Jumala, maailma Looja armuand inimesele.

Horst Beintker ütleb, et õndsus on peegeldus sellisest tõelisusest, mis on maailma tulnud Jeesus Kristuses ja saab meie sees elavaks usu läbi Temasse.

Tõepoolest, Jumal on ise meie juurde tulnud oma Pojas Jeesus Kristuses ja loonud ajalikku maailma justkui ajatuse saatkonna. Kuid nii nagu me mõnesse meie elukohariigis saatkonnana resideerivasse välisriiki reisida ei saa, ilma et me saatkonnast viisat ei taotleks, niisamuti ei saa me Jumala riiki muidu kui selle „viisat“ taotledes. Jumala riigi „viisa“ on Jeesus Kristus.

Jumala riiki minnes peame me minema Jeesuse Kristuse juurde, teisiti Jumal meid sinna ei luba. Kuid Jeesuse Kristuse juurde minemine nõuab suurt usaldust tema vastu. Me ei näe ju riiki, kuhu me tahame reisida, vaid Jeesust Kristust, kes ei pruugi meile esimesel pilgul meeldidagi. Olen kuulnud tarkade ja andekate, kuid uskmatute inimeste suust mõtteid, et miks see Jumala Poeg peab ikka ristil rippuma ja kuidas saavad kristlased seda stseeni oma kiriku altaripeildil nautida.

Paulus ütleb 1Kr 1:18: „Jah, sõna ristist on narrus neile, kes hukuvad, aga meile, kes päästetakse, on see Jumala vägi.“ Jeesus ei taha meile mitte meeldida, vaid ta tahab, et me teda usaldaksime. Ja kui me hakkame Jeesust usaldama, siis mõistame, et see, mida me varem eluks nimetasime, saab selle usalduse läbi hoopis uue tähenduse.

Mitte et me murraksime truudust oma ajalikule riigile, kus on meie maine kodu. Ei, vaid me leiame pigem oma ellu tasakaalu. Me mõistame, et see elu, mida elame siin maa peal, on väga vajalik, sest nii me saame anda oma panuse oma ligimeste, ühiskonna ja riigi ellu. Kuid see elu, mis meie ajalikku ellu on sisenenud usaldusena Jeesuse Kristuse vastu, on meie ajatu eesmärk, mille poole me oma ajalikus elus liigume.

Meie elu siin maises elus on nagu maksuraha, mille Jeesus käskis anda keisrile, sest see kuulub õigusega talle. Kuid Jumalale tuleb anda samal ajal kiitust ja au, mida pole väärt mitte ükski maine valitseja.

Nõnda on õnnis, ütleb Horst Beintker, see, kes tuleb Kristuse riiki ja saab vabaks oma pattudest. Sest selle tuleja teeb õndaks tema usk, mis võtab vastu evangeeliumi Jeesusest Kristusest. Ja selle evangeeliumi sisuks on teade, et Kristuse juurde tuleja süü Jumala ees on andeks antud.

Nõnda siis pole õndsad mitte ainult need, kes on teistele nähtavalt elanud Kristuse käskude järgi, tunduvad lausa veatud ja on seetõttu nimetatud pühakuteks, vaid ka need, kes on oma elus Kristusesse uskunud. Vaatamata oma vigadele ja eksimustele, võib-olla isegi näiliselt ebaõnnestunud või liiga lühikesele elule. Õndsad on need, kes usuvad, et Jeesus Kristus on Issand.

Kuid kas siis üksnes usust piisab? Ja pealegi, kes võib teise usku mõõta?

Vastus: jah, üksnes usust piisab. Sest Jumalale on meie usk nähtav ja küllap tema seda õigel ajal ka kasvatab.

Ent miks siis meie kirjakohas hääl taevast ütleb: „...[õndsad] võivad hingata oma vaevadest, sest nende teod lähevad nendega kaasa“? Milleks siis veel tegusid vaja on, kui õndsakssaamiseks piisab usust?

Mt 7:21 ütleb Jeesus: „Mitte igauks, kes mulle ütleb: „Issand, Issand!“, ei saa taevariiki; saab vaid see, kes teeb mu Isa tahtmist, kes on taevas.“ Iga riigi kodanikul on õigused ja kohustused. Jumala riigi kodaniku õigused on suurejoonelised: Jumal lapsendab meid ning me saame Tema pärijaiks ning Kristuse kaaspärijaiks (Rm 8:17).

Kuid Jumala riigi kodaniku kohustused võtab hästi kokku apostel Johannes 1Jh 4:11: „Mu armsad, kui Jumal meid nõnda on armastanud, siis oleme ka meie kohustatud armastama üksteist.“ Nõnda siis on Jumala riigi kodanikul kohustust armastada oma ligimest. Ja see väljendub tegudes.

„Palun konkreetsemalt!“ ütleb võib-olla mõni. Aga palun! Apostel Paulus ütleb Gl 6:2: „Kandke üksteise koormaid, nõnda te täidate Kristuse seadust.“ Igaühel meist on siin elus koorem kanda ja mõnikord tundub see päris raskena. Jumal tahab, et me ei jäta oma ligimest tema koormaga üksi, vaid aitaksime tal seda kanda, kui endal juhtub parajasti jõudu olema. Siimon Küreenest aitas kanda koguni Kristuse risti!

Täna sel surnuaiapäeval oleme tulnud mälestama oma lähedasi ja armsaid, kes puhkavad haudades. Nende elutee on olnud erinev: mõnel näiliselt kergem, mõnel raskem. Ka nende elu pikkus on olnud erinev: mõni on surnud noorelt, teine jälle on võinud elada pika elu. Kuid Jumala ees on nad kõik võrdsed, sest Jumala ees loeb vaid üks: kas inimene on surnud usaldades oma elus Jeesust Kristust või mitte. Sest Jumala riigi kodaniku staatuse on saanud need, kes Jeesust Kristust on usaldanud. Ja häid tegusid on teinud igauks, kelle südamesse Jumal selle usalduse on pannud. Sest see, kes on andnud meile võime teise koormat kanda, on Püha Vaim, kes usus Kristusesse meie sees elab.

Võib-olla mõtleme täna, kuidas saame oma hauas puhkavaile lähedastele kasulikud olla. Ehk nende eest palvetada, et neil nende põli Jumala ees kergem oleks? Siiski pole tarvis muretseda. Nemat on oma elu elanud täpselt samade võimalustega saada õndsaks, nagu need on olnud meie elus. Ja kui Jumal on neile armuline olnud, siis on nad oma elus leidnud usu ja teinud häid tegusid. Ning saanud õndsaks.

Seepärast mõelgem täna sel surnuaiapäeval pigem kasu peale, mida on toovad meile meie armsad mälestatavad. Õp 10:7 on öeldud, et mälestus õigest jääb õnnistuseks. Kui oleme hoolitsenud oma armsate haudade eest ja täna tulnud neid mälestama, siis on ju meie südames neile olemas koht. Mõelgem sellele nende elus, mis on olnud Jumala päralt. Ja selle kaudu saame me tuge endagi usuteel.

Nõnda siis, otsigem oma elus Jumala riiki, leidkem see Jeesuses Kristuses, tehkem häid tegusid, kandes üksteise koormaid. Siis on võimalus, et saame olla õndsad!

Aamen.